Muhulane

Nr 7 (429) Juuli (heinakuu) 2025 Muhu leht

Muhulased „Iseoma“ laulu– ja tantsupeol

Muhu pidulised rongkäigus.

Laulu- ja tantsupidu ei alga osalistele kaugeltki mitte sellest, kui hakatakse ühtses rongkäigus laululava poole astuma, vaid ikka tükk maad varem aasta või koguni kaks enne seda. Laulud ja tantsud tuleb selgeks õppida, eelvoorust läbi pääseda, rahvarõivad korda sättida, töö- ja kodused asjad niiviisi korraldada, et kannataks selle nädala või pika nädalalõpu pealinnas olla. Ja muidugi peab olema tervis korras ja vaim valmis taluma heitlikus ilmas toimuvaid eelproove, pikki jalgsirännakuid harjutusväljakute, ööbimiskoha ja esinemispaiga vahet, suurtes rahvamassides tunglemist ja tõsist lähedusetunnet kaaslauljatega. Aga selle kõigega on nii, et kui pidu on käes, mõjub sealne atmosfäär ja emotsioon nagu kergemat sorti narkootikum, mis paneb unustama valutava selja ja märjad jalad.

“Muhu vald oli tänavusel laulu- ja tantsupeol väga arvukalt esindatud. Meilt oli väljas koguni kaks tantsurühma – segarühm Anneli Tamme juhendamisel ja naisrühm “Vihuti”, kelle juhendajaks on Mall Noormets. Just viimased on eriti tublid, et lisaks tihedal konkursisõela läbimisele valmistasid nad enamasti oma kätega ka endale pilkupüüdvad rahvariided. Kiita tuleb ka tublisid rahvapillimängijaid Mirjam Viltot ja Birgita Uustalu, kes juhendaja Anneli Oidekivi-Saaremäeli käe all omandasid repertuaari. Samuti on juba traditsioon, et Muhu segakoor on alati üldlaulupeol esindatud, sel korral Anne Kannu juhendamisel,” ütleb valla kultuurijuht Kätli Saarkoppel.

Tantsunaised enne esinemist.

Loe edasi lk. 4.

Muhu Jooks

22. Muhu jooks toimub laupäeval, 9. augustil. Stardi- ja finišipaik on Liiva staadionil Muhu Spordihalli juures.

AJAKAVA:
10.50 soojendusvõimlemine
11.00 põhijooksu start
11.10 rahvajooksu ja matkajate start
11.25 lastejooksu (2 km) start
12.50 lastejooksu soojendusvõimlemine
13.00 lastejooksu (200 m) start
13.45 autasustamine

Muhu jooksu distantsideks on põhijooksul poolmaraton 21,1 km, rahvajooksul 6,3 km ja lastejooksul 2,0 km ning 200m. Rahvajooksule ootame osalejaid ka matkama ja kõndima.
Rajad kulgevad valdavalt asfalt- ja kõvakattega pinnasteel.

Info ja juhend:
www.muhu.ee

ISSN 1736-289X

Kutsume Muhu ettevõtjaid osalema Muhu ettevõtluspäeval 21. augustil!

Sel suvel, 21.–24. augustini toimuvad Muhu päevad – neli päeva kohaliku elu tähistamist. Avapaugu annab **ettevõtluspäev 21. augustil**, kus keskendume Muhu ettevõtjate tegemistele.
Soovime sel päeval keskenduda just teile – **Muhu ettevõtjatele** – ja näidata meie külalistele ning kogukonnale, milline nutikus, loovus ja tegutsemistahe Muhu saarel peitub.
Kutsume teid avama oma uksed külastajatele või osalema minimessil Liiva keskuses!

- Kas teil on tootmisettevõte, käsitöökoda, kunstiateljee, toitlustuskoht, pakute ehitus-või remonditeenust või veel midagi põnevat ning sooviksite enda tegemisi tutvustada?
- Kas olete valmis 21. augustil avama oma ettevõtte uksed külalistele või panema püsti väikese väljapaneku Liiva keskuses minimessi alal?

See on suurepärane võimalus tuua oma ettevõte nähtavale, tutvustada oma tegemisi ja ehk leida ka uusi koostööpartnereid.
Päeva lõpetab ettevõtjate tänuüritus Tihuse Turismitalus.
Anna oma huvist teada hiljemalt 1. augustiks valla veebilehel oleva registreerimisvormi kaudu või kantselei@muhu.ee
Loome üheskoos sündmuse, mis peegeldab meie saare eripära ja ettevõtlikku vaimu!
Kohtumiseni Muhu päevadel!

Volikogu juunikuu istungilt

Otsustati kinnitada Muhu valla 2024. aasta majandusaasta aruanne, mille on heaks kiitnud nii vandeaudiitor kui vallavalitsus oma protokollilise otsusega.

Võeti vastu Suure väina püsiühenduse trassikoridoride teemaplaneering. Teemaplaneeringu eesmärgiks on Muhu valla üldplaneeringus käsitletud reserveeritud trassikoridoridest loobumine ning ettepaneku tegemine Saare maakonnaplaneeringu 2030+ muutmiseks antud küsimuses. Planeeringuala suurus on ligikaudu 78 ha. Saaremaa Vallavalitsus ei kooskõlastanud teemaplaneeringut, kuna nende hinnangul ei ole teemaplaneeringuga maakonnaplaneeringu muutmisel maakonnaplaneering enam elluviidav.

Võeti vastu määrus maamaksumäärade kehtestamiseks, mille sisuks on Muhu valla haldusterritooriumil asuva maa maamaksumäärade, maamaksu aastase suurenemise maksimaalse piirmäära ja kodualuse maa maksusoodustuste kehtestamine. Elamumaale ja maatulundusmaa õuemaa kõlvikule kehtestada maamaksumäär 0,5 protsenti maa maksustamishinnast aastas, maatulundusmaale 0,5 protsenti maa maksustamishinnast aastas ja muu sihtotstarbega maale 1 protsent maa maksustamishinnast. Maksumäärad jäävad samaks, mis 2025. aastal. Maamaksu aastase suurenemise maksimaalseks piirmääraks määrata 10 protsenti ja kodualuse maa maksusoodustuseks kehtestada 1000 eurot.

Kinnitati Muhu valla valimiskomisjon koosseisus A. Toomsalu, H. Tuul, A. Auväärt, P. Lang, P. Tamm ja nimetati asendusliikmeks A.Tamm.

Võeti vastu otsus valla omandis oleva Lõetsa-Lalli tee ja Suuremõisa rängatee koormamiseks isikliku kasutusõigusega Elektrilevi OÜ kasuks uue maakaabelliini ehitamiseks.

Arutati Koguva Padriku katastriüksusele ligipääsuks servituudi seadmist üle vallale kuuluva ja rendile antud Koguva Ansu maatüki. Kuna teerada paikneb hoiualal, küsiti seisukohta Keskkonnaametilt, kes ei olnud olemasoleva raja kasutuse vastu, kui seda kasutatakse loopealsete hooldamiseks, kuid olemasolevat pinnasrada ei või parendada ega rajada uut teed. Volikogu nõustus komisjoni seisukohaga, et servituudi seadmine ligipääsuks ei ole vajalik, kuna vald ei tee omalt poolt takistusi teeraja kasutamiseks.

Vallavalitsuse istungitelt

3.juuni

Kinnitati korraldus talgute kulude kattmiseks vastavalt külade poolt esitatud kuluaruannetele, summa küla kohta kuni 30 eurot.

Kooskõlastati Nõmmküla Raja maaüksusele ja Vahtraste küla Nuka maaüksusele kavandatavate puurkaevude asukohad.

Väljastati ehitusluba Pallasmaa küla Urva maaüksusele puurkaevu rajamiseks, Pärase küla Piirikivi maaüksusele suvila püstitamiseks ja Rässa küla Põllulille maaüksusele elamu ehitamiseks.

Anti kasutusluba Kallaste küla Joosepi maaüksusele rajatud kanalisatsioonisüsteemile.

Hajaasustuse programmile esitatud taotlusi hindas vastav komisjon ning hindamise tulemuste põhjal otustati rahuldada 9 taotlust ja 6 jätta rahuldamata. Riigi poolt on kinnitatud toetussummaks 24 631 eurot, vald panustab samas summas. Kuna hajaasustuse toetuse jääk on 4589,47 eurot, tehti ettepanek sellega toetada osaliselt pingereas järjestuselt viimast taotlust, kui taotleja seda aktsepteerib.

Arutati Eesti-Läti neljanda elektriühenduse planeeringu korrigeeritud trassialternatiive, samuti reklaamkandja paigaldamise soovi Hellamaa küla Jüri katastriüksusele, mis soovitati paigaldada kinnistu kõrghaljastusega servaalale.

Arutati ka lapsevanemate avaldusi koolikohustuslikust east noorema lapse koolikoha võimaldamiseks. Kooliväline nõustamismeeskond ja lasteasutus on hinnanud laste koolivalmidust ja soovitanud kooli õppima asumist.

10. juuni

Otsustati anda Saaremaa Vallavalitsusele volitused Saare maakonna arengustrateegia 2022-2035 tegevuskava muutmise eelnõuga seotud menetlustoimingute teostamiseks.

Otsustati vabastada talveperioodiks korraldatud jäätmeveost üks Soonda külas asuv kinnistu.

Kinnitati korraldus Suuremõisa Ranna ja Nurme küla Sildu katastriüksuste piiride muutmiseks.

Kooskõlastati Raugi küla Mäe maaüksusele kavandatava puurkaevu asukoht. Väljastati ehitusload Kallaste küla Uie-Jaani maaüksusele puurkaevu rajamiseks ning Tusti alajaama maaüksusele 110 kV alajaama ja alajaama juhtimishoone püstitamiseks.

Väljastati kasutusluba Hellamaa küla Tamme maaüksuse abihoonele, saunale ja elamule.

Vallavalitsusele anti volitused vallale kuuluva maaüksuse müügiks elektroonilise enampakkumise teel. Volikogu poolt kinnitati alghind ja tagatisraha suurus.

Kinnitati korraldus õppestipendiumi määramiseks Muhu Põhikooli kiitusega lõpetajale, kehtiv stipendiumi suurus on 200 eurot.

17. juuni

Kinnitati õppestipendiumid vastavalt laekunud taotlustele, mille vaatas läbi stipendiumikomisjon ja esitas vallavalitsusele ettepaneku stipendiumide kinnitamiseks.

Kinnitati korraldused Nõmmküla jaaniõhtu ja Karjamaa kümnevõistluse korraldamiseks.

Otsustati muuta maaüksuse lähiaadressi ja määrata uueks aadressiks Peeglisalu.

Kooskõlastati puurkaevu ja soojuspuuraukude asukohad Igaküla Pärdi-Andruse maaüksusel. Väljastati ehitusload Lehtmetsa küla Karge maaüksusele elamu püstitamiseks ja Soonda küla Roosiaugu maaüksusele abihoone (kuur) püstitamiseks.

Väljastati projekteerimistingimused Lõetsa küla Metsa maaüksusele elektriühenduse loomiseks.

Arutati Mõega küla Sillavärava ehitusõiguse küsimust, kus soovitakse püstitada ehitusteatise kohustuslikku ehitist 0,95 ha suurusele kinnistule. Vallavalitsus näeb antud juhul erandi tegemise võimalust alla 1 ha kinnistule, sest on olemas juurdepääs avalikult teelt ja kavandatav ehitis on küla olemasoleva hoonestusega samal joonel.

Veel tutvustati Hellamaa–Liiva kergliiklustee eskiisi, avalik arutelu toimub Hellamaa külakeskuses, 7. juulil kell 17.

27.juuni

Otsustati eraldada vallavalitsuse reservfondist Toomi maaüksuse maastikuanalüüsiga seotud kulude katteks majanduskuludesse 3416 ja Hellamaa Külakeskusele laulu- ja tantsupeo valla sümboolikaga kottide soetamiseks 1400 eurot.

Levalõpme küla Vesimaa katastriüksustest soovitakse moodustada kolm katastriüksust. Ümberkruntimise tulemusena tekkivate katastriüksuste nimedeks soovitakse määrata Vesimaa, Vesimaa ja Söödi.

Tupenurme küla Vanaga-Jüri katastriüksuse lähiaadress muudetakse vastavalt omanike soovile, uueks lähiaadressiks soovitakse määrata Lillelehe. Nimemuutus on vajalik aadresside unikaalsuse tagamiseks.

Anti kooskõlastus Nõmmküla Tõnu maaüksuse puurkaevu asukohale ja anti ehitusluba puurkaevu rajamiseks Vahtraste külas asuvale Nuka maaüksusele. Samuti anti ehitusluba Ridasi küla Vana-Saare maaüksusele püstitatud abihoone (ait) seadustamiseks.

Kuulutati välja konkurss Muhu Noortekeskuse juhataja ametikoha täitmiseks ja kinnitati konkursi tingimused.

Kinnitati laste huvitegevuses osalemise toetamise kord ja tingimused. Muudeti ja täiendati Muhu valla kriisikomisjoni põhimäärust.

Päelda kruusakarjääri keskkonnaloa taotluse edastamine kohaliku omavalitsuse arvamuse saamiseks

Keskkonnaamet teatab, et on menetlusse võtnud Marina Minerals OÜ (registrikood 11349875, aadress Jalgpalli tn 21, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond) 23.05.2025 esitatud keskkonnaloa taotluse. Taotletav Päelda kruusakarjäär asub Saare maakonnas Muhu vallas Levalõpme külas riigiomandisse kuuluvatel katastriüksustel Päelda karjäär (katastritunnus 47801:004:0357) ja osaliselt Kirve (katastritunnus 47801:001:0749).
Esitatud taotluse kohaselt soovitakse keskkonnaluba mäeeraldisel täiteliiva kaevandamiseks. Taotletav mäeeraldis hõlmab Päelda maardla (registrikaart nr 0166) täiteliiva aktiivse tarbevaru plokke 2 ja 3. Tegemist on uue mäeeraldisega, mille pindala on 9,45 ha ja teenindusmaa pindala 10,89 ha. Mäeeraldisega seotud varu on järgmine: täiteliiva tarbevaru on 97 tuh m³ ja kaevandatav varu 94 tuh m³. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks on 10 tuh m³. Maavara kasutusaladeks on tsiviil- ja teedeehitus. Keskkonnaloa kehtivusajaks taotletakse 10 aastat. Kaevandatud maa korrastatakse metsamaaks.
Keskkonnaloa taotlusega ja muude asjasse puutuvate dokumentidega saate tutvuda keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (https://kotkas.envir.ee/), menetluse nr M-131040, dokument nr DM-131040-7. Vastav info on olemas ka valla kodulehel www.muhu.ee
Vallavolikogu peab esitama taotluse kohta arvamuse hiljemalt 16.08.2025

GLOBE Muhu Põhikoolis

Õpetaja Riina õpilastega üle-koolilisel Globe'i ja loodu-se päeval.

GLOBE on ülemaailmne õpilastele suunatud haridus- ja teadusprogramm, mis annab võimaluse osaleda andmete kogumises ja analüüsis, panustada teadusesse ning mõista paremini Maad kui süsteemi ja aduda keskkonda nii globaalsel, piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil.

Läbi uurimusliku õppe on GLOBE`i eesmärgiks arendada ja toetada õpilaste, õpetajate ja teadlaste koostööd.

GLOBE programmi tegevustega alustati USAs 22. aprillil 1995. Seega sai käesoleva aasta kevadel tähistada GLOBE 30. sünnipäeva.

Programmi üks toetaja on Ameerika Ühendriikide Riiklik Aeronautika- ja Kosmosevalitsus (NASA), kelle andmebaasi saadetakse ka kõik Muhu kooli mõõtmistulemused. Eesti ühines GLOBE programmiga 19. juunil 1996 ja mõõtmistega alustati 1997. aastal. Muhu kool oli üks esimesi GLOBE koole Eestis. Nende aastate jooksul oleme NASAlt saanud mitu sertifikaati, mis tunnistavad meie mõõtmisandmete kõrget kvaliteeti. Oleme üks vähestest Eesti koolidest, kes on suutnud nii pikalt järjepidevalt mõõtmisi läbi viia.

GLOBE põhitegevuseks on igapäevased keskkonnamõõtmised kooli ümbruses. Mõõtmisi on võimalik teostada neljas valdkonnas: atmosfäär, hüdrosfäär, biosfäär ja pedosfäär. Muhu kool on spetsialiseerunud atmosfääri vaatlustele. Enamuses koolides on GLOBEga seotud ainult mõni üksik õpilane, kuid meie koolis on välja kujunenud nn Muhu mudel, kus mõõtmistes osalevad kõik 5.-9. klassi õpilased.

Eesti Globe juhtkond on avaldanud soovi, et kõik Eesti koolid läheksid üle Muhu kooli praktikale. GLOBE mõõtmistulemusi kasutame peamiselt loodusõpetuse ja geograafia tundides. NASA andmebaasist on võimalik vaadata ka kõikide teiste GLOBE koolide mõõtmisi üle maailma.

GLOBE õpetab osalejatele süsteemse andmekogumise olulisust ja järjepidevust, samuti mõõtmistulemuste korrektset vormistamist ja üldse erinevate mõõteriistade kasutamist ja kindlasti ka kohusetundlikkust mõõtmiste tegemisel.

Väga populaarsed on suvised üleriigilised GLOBE ekspeditsioonid. Kahjuks saab neis osaleda igast koolist ainult 4 õpilast. Kes korra on suvelaagris käinud, see tahab jälle minna, sest seal saab uusi teadmisi, palju praktilisi kogemusi ja väga oluline on ka sotsiaalne pool - uute sõprussuhete loomine. Meie koolil on tihe koostöö USA saatkonnaga Eestis. Kooli on külastanud NASA eksperdid ja saatkonna töötajad, õpilastel on olnud mitmel korral võimalus kohtuda astronautidega, külastada USA saatkonda jne.

Varasematel aastatel korraldatud GLOBE uurimistööde konkurssidel olid meie õpilaste tööd väga edukad. Saavutati 4 esimest, 2 teist ja kolmandat kohta.

Seoses GLOBEga on meie õpilased saanud käia välismaal toimunud GLOBE üritustel, näiteks Põhjamaade (Norras) ja Soome (Utajärvi) GLOBE koolide kokkutulekud, ClaudSati konverents Saksamaal jne. Vahepeal on meie koolis rahvusvaheline koostöö soiku jäänud, aga loodetavasti saab see suund uue hoo sisse.

Seoses meie pikaajalise osalemisega GLOBE programmis, oli meil juba ammu soov hankida koolile korralik ilmajaam. Soov realiseerus sel aastal. Konsulteerisime tunnustatud meteoroloogidega ja nüüd on meil olemas Hollandist ostetud Davise ilmajaam, mille andmeid saavad kõik vaadata kooli fuajees olevalt ekraanilt, Muhu kooli ja valla kodulehelt, ilm.ee lehelt ja veel mõnelt rahvusvaheliselt interneti leheküljelt. Tänu uuele ilmajaamale saame võrrelda õpilaste poolt mõõdetud ja ilmajaamalt saadud andmeid ning analüüsida erinevusi mõõtmistulemustes.

Kuna nüüd on meie kooli GLOBE'i vedav seltskond täienenud uute nooremate tegijatega, siis loodan GLOBEle Muhu Põhikoolis veel pikka iga.

Riina Hopp,
loodusainete õpetaja

Tulevik algab julgetest tüdrukutest

Muhu Unicornsi I lend

Aastal 2022 alustas Muhu Põhikoolis oma teekonda esimene grupp tüdrukuid HK Unicorn Squad liikumise raames. See oli uus ja põnev algus – teekond, mille eesmärgiks oli äratada huvi tehnika, robootika ja loodusteaduste vastu tüdrukute seas vanuses 8–14 aastat. Kokku toimus huviring kolm aastat ning läbiti kuus kursust!

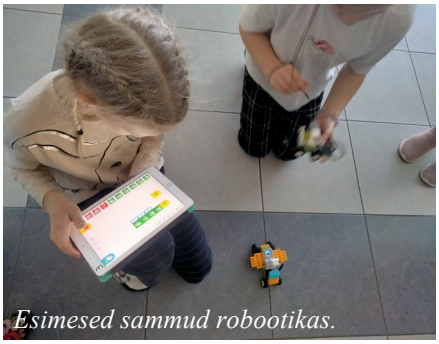

Esimesed sammud robootikas.

Tänaseks on see lend edukalt lõpetanud ning osalejad astunud julge sammu tulevikuoskuste poole. Huviringi erilisus seisneb selles, et tegu on ainult tüdrukutele mõeldud huvihariduslikku programmiga, kus praktiliste ja mänguliste ülesannete kaudu õpitakse tundma tehnoloogia, loogika ja loodusteaduste maailma.

Muhu Unicornsid on oma esimesel aastal ehitanud, uurinud, nuputanud ja katsetanud ning mis kõige olulisem – nad on julgenud proovida ja uskuda, et tehnoloogia ei ole ainult poistele. Huviring on pakkunud turvalise ja toetava keskkonna, kus olla aktiivne osaleja, mitte kõrvaltvaataja.

Just siin sünnib enesekindlus, mida on vaja selleks, et astuda edasi IKT valdkonda, mis on üks tulevikutööde alustalasid. Kursuse jooksul said Muhu Unicornsi tüdrukud kätt proovida mitmekesistes ja põnevates valdkondades. Nad õppisid programmeerimise algtõdesid, lennutasid ja juhtisid droone, katsetasid elektrijuhtivust erinevate materjalide abil ning uurisid, kuidas lihtsatest komponentidest sünnivad insenerilahendused. Lisaks lõid tüdrukud isikupärast videokunsti ja visuaalseid jutustusi, ühendades tehnoloogia loovusega.

Tüdrukud tehnoloogiaid katsetamas.

Kõik tegevused olid üles ehitatud mänguliselt ja koostöiselt, pakkudes rõõmu avastamisest ja tugeva vundamendi tulevikuteadmistele.

Meie, Marian ja Marlen, alustasime Unicornidega vabatahtlikult – ühelt poolt soovist anda tüdrukutele midagi väärtuslikku, teisalt ka huvist näha, kuidas üks selline programm päriselt toimib. Huvijuhi ja haridustehnoloogina puutume hariduse ja tehnoloogiaga kokku iga päev, aga Unicornide tundides saime võimaluse vaadata seda kõike värskete silmadega – just läbi nende tüdrukute silmade, kes tulid siia esimest korda roboti, drooni või vooluringiga kokku puutuma.

Iga tund oli väike katsetus – nii tüdrukutele kui ka meile. Jagasime oma teadmisi, aga õppisime ka ise: kuidas lihtsalt seletada, kuidas toetada ja mitte ära teha, kuidas innustada, kui enesekindlus kaob. Suurim väärtus, mida see programm meile andis – teadmine, et tähenduslik muutus saab alguse väikestest sammudest ja päris inimestest, mitte üksnes ideedest.

Soovime kõigile Muhu Unicorns I lennu lõpetajatele palju õnne - oleme Teie üle uhked!

Marian Salum ja Marlen Kirsel
Muhu Põhikool

Lõuna-Muhu šahh-matt II

3-16 aastaste laste maleturniir
külalastele ja külas lastele
Pädastest, Raegmast, Simistest, Pädastest, Võikülast
Simiste külaplatsil 28. juulil 2025 kl 13.00
Toetajad
Eesti Maleliit, Muhu Jaanalinnufarm, Muhu Liha, Muhu Maalammas, Muhu Maatööd, Muhu Moto, Muhu Pagarid, Muhu Seikluspark, Muhu Takso, Orienti Kampus

Lisainfo malesõbra vanaemalt sms 53965993

Anna raamatule uus elu Muhumaal!

Hoiuraamatukogu ootab kasutatud raamatuid alates 4. augustist Liiva Raamatukogus.

Teabe jagamise ja raamatute kogumise päev 16. augustil kell 12—15.

RARA

Iiris ja Meelis Naaberi perre sündis 14. juunil poeg Mattias Naaber.

Muhu vald müüb Kantsi külas elamu rajamiseks sobivat kinnistut.

Muhu Vallavalitsus võõrandab elektroonilise enampakkumise korras **www.osta.ee** portaalis Muhu vallale kuuluva Aadu kinnistu Kantsi külas. Enampakkumise tingimustega saab tutvuda valla kodulehel www.muhu.ee, alajaotus uudised ja teated.

Muhulased laulu– ja tantsupeol

Algus lk. 1.

5. juuli lõuna paiku alustasid Muhu lauljad ja tantsijad Kaarli kiriku juurest üha tihenevas vihmasajus marssimist lauluväljaku poole, kolonni ees vallavanem Raido Liitmäe valla lipuga. Tilkuvad keebid varjasid natuke meie ilusaid rahvariideid, aga sellegipoolest märgati meid.

Laulupeo üheks peategelaseks on alati olnud ilm. Selgi korral pakkus ilm piisavalt väljakutseid ja ilma trotsimine annab meie peole vürtsi.

Peole eelneval nädalal üllatas ilmataat paari kuuma päevaga. "Vihuti" tantsurühma tantsijad Anne ja Piret ütlesid, et inimesed olid valmistunud pigem vihmaks ja jahedamaks ilmaks: „Särgidsokid said korralikult läbi higistatud, joogivee juures looklesid pikad järjekorrad. Päike triibutas tantsijaid igat moodi, nii et igal õhtul oli oma nägu vaadates üllatus. Sammulugeja näitas iga päev 28-30 000 sammu, seda ilma tantsusammudeta, mida sataadionil tegime. Käisime jalgsi Kadrioru Saksa Gümnaasiumi, Pae tänava harjutusväljaku ja Kalevi staadioni vahet mitu korda päevas. Ei saa salata, et pikad proovipäevad võtsid ikka täitsa läbi. Õhtuti tuli vahel jalgu määrida ja muul moel end tohterdada."

Gitte ja Helgo Muhu segarühmast on elu jooksul sportinud, Helgo tegelenud kestvusalade ehk ekstreemspordiga. Peale nädalast trenni ja kolme tantsupeo etendust ütlevad nad, et ekstreemsport on selle kõrval köki-möki!

Peale kolme tantsuetendust jätkus energiat veel ööbimispaigaski maha pidada improviseeritud tantsupidu, mis kestis pea hommikuni!

Lauljate kõige tegusam päev oli pühapäev, mil vihmasadugi lõppes, kui segakooride etteaste algas. Laulsime ilma kuivaks ja silmad märjaks ja tundsime seda ühtsusetunnet, mida vaid laulupeol kogeda saab.

Muhu segakoor laulupeol.

Jana Rand

Muhu valla üldplaneeringu Suure väina püsiühenduse trassikoridoride teemaplaneeringu avalik väljapanek

Muhu Vallavolikogu võttis 18.06.2025 otsusega nr 223 vastu Muhu valla üldplaneeringu Suure väina püsiühenduse trassikoridoride teemaplaneeringu ning suunas selle avalikule väljapanekule. Teemaplaneeringu planeeringuala hõlmab võimaliku püsiühenduse trasside tarbeks üldplaneeringus reserveeritud territooriumi Kuivastu ja Võiküla külades. Planeeringuala suurus on ligikaudu 78 ha.

Teemaplaneeringu eesmärgiks on eemaldada Muhu valla kehtivast üldplaneeringust Suure väina püsiühenduse trasside reserveering ning teha ettepanek Saare maakonnaplaneeringu muutmiseks selles küsimuses.

Planeeringualale ei määrata uusi maakasutuse juhtotstarbeid ning kehtima jäävad samad ehitus- ja kasutustingimused nagu Muhu valla üldplaneeringus toodud. Teemaplaneeringu koostamine ei välista tulevikus püsiühenduse kavandamist läbi riigi eriplaneeringu menetluse.

Teemaplaneeringu avalik väljapanek toimub 07.07.–10.08.2025. Teemaplaneeringu materjalidega on avaliku väljapaneku kestel võimalik tutvuda lahtiolekuaegadel Muhu vallamajas, aadressiga Muhu vald Liiva küla Keskuse ning valla kodulehel: https://www.muhu.ee/uldplaneeringu-teemaplaneering. Ettepanekud ja vastuväited planeeringu osas palume esitada kirjalikult avaliku väljapaneku jooksul.

Planeeringu avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 28.08.2025 kell 17.00 Hellamaa külakeskuses (Muhu vald, Hellamaa, Külakeskus). Täiendav info tel 453 0680, maa@muhu.ee.

X Muhu kohvikutepäev 25.-27. juulil

Registreerimine kuni 10.juulini.
Korralikuks kaardistamiseks ja info jagamiseks anna palun teada järgnev:
1) kohviku nimi,
2) asukoht,
3) lahtiolekuaeg,
4) kontakt (nimi ja telefon),
5) kohviku lühitutvustus (Veel midagi huvitavat peale kohvi ja kookide, näiteks mõni esineja, näitus, jne.)

Kohviku registreerimistasu 15€ palun kanda Muhu vallavalitsuse arvele EE782200001120228703 (Swedbank)
Selgitusse: Kohvikutepäev 2025 ja kohviku nimi
Kohviku registreerimiseks saada palun info: kultuur@muhu.ee 10. juuliks 2025.
Kohvikutepäeva info kodulehel www.muhu.ee.
Kohvikutepäeva voldikud saadaval alates 20. juulist Liiva ja Hellamaa Coopi poodidest ja Liiva ning Hellamaa raamatukogudest.

Muhu Noortekeskuse suvine õpilasmalev 2025

Muhu õpilasmalev tööhoos.

Seekordne Muhu Noortekeskuse õpilasmalev toimus kohe pärast kooli lõppu, 9.–20. juunil. Malevas osales 16 Muhu noort, kellest paljudele oli see esimene ametlik töökogemus. Õpilasmalev on suurepärane võimalus tutvuda töömaailmaga, arendada iseseisvust ning teenida oma esimene töötasu.

Noored said kätt proovida väga erinevates töödes, panustades samal ajal kogukonna heaolusse. Tehti heakorratöid Liival ja Hellamaal, samuti väiksemaid ja suuremaid värvimistöid Muhu lasteaias, Hellamaal, Liival ja kahes sadamas. Kaks noort abistasid Muhu Muuseumi töötajad ning said ka kogemuse klienditeeninduses. Veel kaks noort käisid abiks Pädaste mõisa aednikul ja töömehel.

Pealelõunad malevas olid mõeldud piirkondlike töövõimalustega tutvumiseks, tööohutuse ja karjäärivõimaluste avastamiseks ning ühiseks lõbusaks ajaveetmiseks. Malevlased külastasid TS Laevu ja Kuressaare Haiglat, kus tutvustati ameteid, millel on tulevikku, ning räägiti haridusteedest nende suunas liikumiseks. Kahe nädala sisse mahtus ka traditsiooniline maleva ristimine – staažikad malevlased seadsid uutele osalejatele erinevaid väljakutseid, mille läbimisel said neistki ametlikud malevlased. Maleva viimane pealelõuna veedeti pidulikult Asva Viikingikülas.

Noorte tagasiside malevakogemusele oli positiivne. Eriti hinnati võimalust sisustada suveaega ja veeta aega koos sõpradega, lisaks teeniti ka palka.

Õpilasmalev ei ole aga pelgalt töö tegemiseks või vaba aja sisustamiseks, maleval on ka hariduslik eesmärk, mis valmistab noori edasisest iseseisvaks tööeluks ette ning suurendab ka noorte võimalust järgmisel suvel juba „päris“ tööle minna. See saavutatakse läbi töö tegemise ning ühistegevuste. Noor saab ise vastutada, et ta õigeaegselt tööle jõuaks ning mõistab oma tegevuse mõju endale ning kogukonnale.

Koos saab planeerida ka pealelõunaseid tegevusi. Läbi töö ja ühistegevuste avastatakse endas uusi külgi ning võimeid ja omandatakse uusi oskuseid.

Maleva toimimise eelduseks on tööandja, kellel on ootused töö kvaliteedile ja suhtumisele. Kui neid ootusi ei täideta, ei pruugi tööandja järgmisel aastal enam koostööst huvitatud olla. Seetõttu on noorsootöötajatel vastutus kahepoolne: luua noortele arenguks sobiv keskkond aga kindlustada ka tööandja rahulolek.

Õpilasmalev on noortele sageli esimeseks töökogemuseks.

Muhu Noortekeskus on tänulik kõigile, kes maleva toimimisse ühel või teisel moel panustasid!

Liia ja **Kadri**
Muhu Noortekeskusest

4.-12. juuli toimub Saaremaal ja Muhu saarel kaitseväe õppekogunemine. Neil päevil on saartel liikumas kaitseväe võitlejad ja rasketehnika.

Inna Sooäär: „Muhulane“ on kui ajalooraamat

Muhu vallaga samaealine on ka valla ajaleht „Muhulane“. Kõik lehenumbrid algusest peale on kenasti kokku kogunud Inna Sooäär, kelle sõnul peegeldab leht Muhu ajalugu läbi 35 aasta.

Kui esimesi „Muhulase“ numbreid lapata ja lehelugudesse süveneda, saab aru, millise pöörase kiirusega on elu ja lehetegemine selle aja jooksul muutunud. Kadunud on enamus tollaseid Muhu elu tegijaid, kuid nende algatused ja ideed olid imetlust väärt.

35 aastat tagasi peegeldas „Muhulane“ Muhu elu kogu täiuses. Iseseisva riigi taastamise järgsest optimismist ja tegutsemistahtest kantud artiklitele lisaks leidub ka siinse politseiniku ülevaade pahategudest ja õnnetustest koos asjaosaliste nimede ja muu infoga, mis tänapäeva andmekaitse seaduste valguses tunduvad anekdootlikena.

Inna ütleb, et Muhulaste lehitsemine on talle üks armastatud ajaviide, kuid koguma hakkas ta lehti põhjusel, et ei raatsinud neid ära visata: „Algul ei olnud mõtet, et hakkan neid koguma. Aga need muudkui tulid, ei raatsinud ära visata ja hakkasin siis mõtlema, et oot-oot, saan siit hiljem olulisi asju vaadata, kui mul on mõnikord midagi meelde tuletada vaja. Näiteks otsisin Simiste kooli ajalugu. Mulle meenus, et sellest oli „Muhulases“ kunagi kirjutatud. Hakkasingi seda otsima ja ajalehti lappama. Ega mul midagi enam päriselt tarvis ei ole, aga endale on huvitav neid asju uurida. Ja ära olen need ajalehed lasknud köita, sest niimoodi on palju mugavam neid hoida ja ka lehitseda. Kahjuks nüüd on köitmise võimalusi järjest vähemaks jäänud. Viie aasta kaupa olen neid köitnud. Kui neid köiteid muudkui juurde tuli, hakkas tekkima juba ka kogumise kirg. Eks mõni kogu ju marke või midagi muud, mina siis Muhu lehti. Kui ma olen nüüd mitu kuud vahel Eestist ära olnud, siis lasen kellelgi need minu jaoks koguda, nii et kõik oleks olemas.“

Innat huvitavad lehes kõige rohkem vanad pildid: „Ma olen ise ka vana inimene ja mäletan neid inimesi, kes piltidel on. Kõik inimesed otsivad ikka seda, mis neid mingil moel kõnetab. Samuti uurin läbi kõiksugused teated a uudised, kus midagi on toimunud või toimumas. Mõnda artiklit oen üle rea. Mõistan, et on asju, mida on lihtsalt vaja inimestele teada anda. Sünnipäevi olen otsinud, et vahel sugulaste sünnipäevi vaadata või mõnda lahkunud inimese eluaastaid meenutada.“

Inna Sooäär on kokku kogunud kõik „Muhulased“ algusest peale.

Innat huvitavad lehes kõige olulisemad: „Paberleht on ikka vanematele inimestele väga vajalik. Muidu ei teaks paljud, mis Muhus toimub. See on muhulaste leht ja peaks kirjutama sellest, mis on Muhus oluline.“

Jana Rand

Jaanikuu ja heinakuu muuseumis

Jaanid peetud ja kalendrisuvi käes. Suuresti on käes puhkuste aeg ja jääb ainult loota, et ka ilm vähemalt korrakski soojemaks läheb. Muuseuemis on alanud pereturismi aeg ja bussigruppe käib juulis tavaliselt vähem kui kevadel.

9. – 20. juunini toimus järjekorde õpilasmalev Muhu Noortekeskuse eestvedamisel. Muuseumis olid kaks tubit noormeest – Mart ja Arti, kes aitasid hommikuti kõik muuseumi uksed avada ja neid on muuseumis 20. Lisaks said puhtaks museaalid ja aitade põrandad, uue tõrvaõli korra said mitmed väravad, toolid sai toodud Toomalt Väljale, et murdepäeval osalejatel oleks, millel istuda ja veel mitmeid erinevaid töid ja toimetusi sai sellel kahel nädalal tehtud. Muuseum tänab tublisid abilisi!

Näituse saarte susitest sitsijakkidest avasid raamatu autorid Anu Pink ja AiviTamm.

Murdepäev Muhu Muuseumis.

21. juunil toimus Muhu Muuseumi, Liiva Raamatukogu ja Hellamaa Raamatukogu koostöös Muhu murdepäev, kus tunnustasime luulevõistlusel osalejaid, tegime erinevaid murdeteemalisi tegevusi ja mänge Anu Kaljuste eestvedamisel. Ettekandega esines Kristiina Maripuu ja muhukeelseid laule laulsid Muhu folklooransambel „Uijee“ tublid naised. Murdepäev tõi muuseumi kontorihoone toredalt rahvast täis, esialgne soov oli seda teha õues, kuid sel korral olid ilmataadil omad plaanid, mis ei soosinud õues olemist. Murdepäeval tänasime kõiki luuletajaid, sellest täpsemalt ja pikemalt kirjutab Marie Saarkoppel, kes oli luulevõistluse žürii esimees. Meie tähtsalt päeva lindistas ja tegi kohapeal intervjuusid Aare Laine.

Täname kõiki esinejaid ja osalejaid!

28. juunil avasime Tooma talu endises sigade laudas Aivi Tamme näituse „Suised saarte sitsijakid“. Avamisele oli tulnud palju huvilisi ja näitus on ilus ja värviline. Näitus jääb avatuks kuni üheteistkümnenda augustini ja näitust saab vaadata muuseumi lahioleku aegadel E-P kell 10-17.

Kes soovib endale ka sellist ilusat suist sitsijakki, siis raamat, mille järgi jakid tehtud, on müügil Kunstitallis.

Ajutised näitused muuseumis:
Tooma talu rehetoas püsinäituse „Juhan Smuul“ täiendus ja infostendid Mihkel Muulist.
Tooma talu rehealuses näitus „Muhu teeb kenaks“ – Ivo Kõvamees.
Tooma talu majaaluses keldris näitus „Muhu toolide joonised 1946. – 1947. aastast“ Eesti Vabaõhumuuseumi kogudest.
Tooma talu endises sigade laudas näitus „Suised saarte sitsijakid“ (28.06 – 11.08.2025).
Välja talu I korrusel näitus „Muhu valla juubelid“.
Välja talu II korrusel „Tulme 2024“.
Koolielus „Muhu õpilaste joonistusi 1920. aastatest“.
Kunstitallis Wunderkammeri näitusmüük (avatud kuni 15.09.2025).

Tervitustega
Siret muuseumist

Luulekonkurss „Mei(t)e Muhu“

14. märtsil, emakeelepäeval kuulutasid Muhu Muueum, Hellamaa Raamatukogu ja Liiva Raamatukogu välja eesti raamatu aastale ning Muhu Valla 35. juubelile pühendatud luulekonkursi.

Eesti- kui ka muhukeelseid luuletusi ootasime 30. maini.

Kokku laekus 34 luuletust (neist 8 muhukeelset) 23 autorilt. Žürii koosseisusu kuulusid: Marie Saarkoppel, Siret Jõeleht, Signe Söömer, Kristiina Maripuu ja Erika Pints. Luuletusi hinnati anonüümselt ja erapooletult.

Oma lemmikud valisid välja ka korraldajad ning Muhu Vallavalitsus.

Luulekonkursil osalejate tunnustamine leidis aset 21. juunil Muhu Muuseumis toimunud Muhu Murdepäeval.

Parimad muhukeelsed luuletused:
1. Maret Lehto „Külavahel (heietus)“.
2.Meida Mereäär „Laste tüöd“
3.Leena Peegel „Vallamaja rahvas“.
Parimad eestikeelsed luuletused: 1.Irena Tarvis „Kadakas“.
2.Irena Tarvis „Hetkes (muhuvärviline)“ (Muhu Vallavalitsuse lemmik).
3. Maarja-Liis Mereäär „Vanaisaga merel“ (Liiva Raamatukogu lemmik).
4.Elena-Marie Kais „Kuhu minna ja miks minna“)parim laste arvestuses).
5. Meeli Kokk „Vana kalamies“ – Hellamaa Raamatukogu ja Muhu Muuseumi lemmik.

Suur tänu osalejatele ning žüriile ning luulelist eesti raamatu aasta jätku!

Marie Saarkoppel,
Liiva Raamatukogu

Kuus kuud „Ühetähejutte“

Eesti raamatu aasta sündmusena saab jätkuvalt kaasa lüüa Hellamaa Raamatukogu tähestikumängus „Ühetähejutud“.

Mängus osalemiseks tuleb kirjutada eesti või muhu keeles tautogramm ehk jutuke või lause (d), kus kõik sõnad algavad ühe ja sama selles kalendrikuus etteantud algustähega.

Igas kuus on valikus kaks tähte: jaanuaris olid A ja B, veebruaris D ja E, märtsis F ja G, aprillis H ja I, mais J ja K, juunis L ja M. Juulikuus ootame tekste, kus kõik sõnad algavad N- või O-tähega. Oma kaastööd tuleks edastada Hellamaa Raamatukogule suusõnaliselt, telefoni teel 459 8753, paberkandjal, meili teel hellamaark@gmail.com või sotsiaalmeediakanali kaudu. Tähestikumängu patroon ja kaastööde heatahtlik hindaja on eesti lastekirjanik, psühholoog ja OÜ Ühetähejutud tegevjuht Tiina Kilkson.

Kuue kuuga on laekunud 25-lt osalejalt kokku 85 jutukest ja salmi. Noorim ja väga aktiivne sulesepp on alles 7-aastane. Kolmelt inimeselt on tulnud kaastöid igal kuul, neist ühelt kõigi kaheteistkümne etteantud algustähega.

Aprillis oli üheksa osavõtjat 14 jutukesega, maikuus saadeti 12 osaleja poolt kuus J-tähega ja 11 K-tähega kaastööd, neist üsna mitmes oli juttu kassist, koerast, kukest või K-tähega algavatest Muhu küladest. Viielt tähestikumängijalt laekus juunis kümme kirjatööd. Juunikuu juttude märksõnadeks olid Muhumaa, leib, laulmine ja laulupidu.

Tuhat tänu tublidele (ühe) tähenärijatele! Kannatage, kuniks kuulutame kirjatööde kokkuvõtte.

Anu
Hellamaa Raamatukogust

Luulekonkursi parim muhukeelne luuletus

Külavahel (heietus)

Maret Lehto

Ma istu oma repi peal,
uo nuores lõunas päe,
aga mitte ühte iŋŋelist
viel tänaval ep näe.
Sii autud paljast sõitvad.
Ei autu tereta,
justnägut poleks tõtta.
Mind justkut põleks koa.
Mo meelest igas autus
võib kiskid olla sihes.
Aga kis ta uo? Mis nimi?
Noh olgu – autumies.
Ma Kõue puole voata,
kut Helgat uotaks ma,
aga Helga ammu läin
ja Juri Ester koa.
Nii kenad oeted tehti,
kus naad nüid ingavad.
Uo Helga Päelda arus
ja Ester Hellamoal.
Justnägut kiige kandist
ma kuuleks jutuealt.
Ma lähe voata, äkist
uo Paldu naesed seal.
Aga vana pink oo tühi
ja norgus seisvad puud
ja kiikes vahepuu peal
seal üksi õõtsub tuul.
Aga muol koa teine eri,
mis aas mind liikvele,
et mitmel tühal latsil
uo nüid jälle latsimies.
Sii külas aeg oo ruttus oln:
kus küined taha sai,
seal oo ta muudkut lammutan
ja õued tühaks tein.
Sii latsi peal uo elatud
vist saa voasta iest.
Muo isa ristiisa oln
sii viimaks latsimies.
Nüid majaasemelt
uo kända juuritud,
uo põesud maha võetud
ja mulgu vahelt puud.
Ma pissikeste liigu
ja mõte liigub koa,
üks äkist pähe tulli,
mis aab mind muigama.
Kas Muhus paergus teataks,
et mis sie vargus uo,
kui võeras võim ja sõjad
sii põleks teadust tuon?
Luud välisukse taga
kut SMS uo sie:
„Maa ole täna kottu ää.
Tule oome uieste!“
Seal linnast tuodud värav,
näe, tabalukuga
ja nuka takka passib
sind valvekaamera.
Ja kui sind ärra rehvab,
siis oled kohtu all,
et: „Mis sa, kurat, seisma
jäid minu hooviväraval!“Sii
külas, kulla ärra
või seisma jääda maküll väravas,
küll mulkus
ja suure puu all koa.

Kui seisi, vaemusilmas
ma nägi uopis muud,
kut härra autuasjandust
või krilliahu suud.
Ei iili ma ta vara.
Sii kõrvas karjasmoa,
kus kadagad ja kivid,
mu lapsepõlve-aad.
Sii lapsed omaväkke
said tehtud kiisikast,
sii müöda kive juostud
ja süödud muulikud.
Kus enne köesid lehmad
ja vanad puoppuud reas,
üks Muhu naene Kanadast
sii majalaani peab.
Ehk uo ta tüdin sumast
seal võera ilma sihes,
et puoppuu alla istu
ta paergust igatseb.
Ja küla teises servas
kolm latsi olla viel,
kus köks uo peale tehtud
ja täidetud uo tied.
Ja uo viel sõhuksed latsid
ja neid uo masu kuus,
kus maja juba valmis
ja sihes elatud.
Siis üsna palju väge
uo külal oodata,
kas suiks või terveks oastaks
või juanipäeva-aaks.
Ma omaette kuibi
sii külavahe tiel.
Uo iga lats kut roamat,
mis lahti uo muo ies.
Ep aita mälupulgad
ega internetid koa,
vaid mälestuste kieles
neid ma oska lugeda.
Näe, kodu hakkab paistma.
Nii väsin ole ma,
et kiera Kõue õue,
kus kao peal istu soab.
Ui-ee, kui aiged jalad!
Kui ea uo istu sii…
Sii põle läpe-pala
ja varju tieb jasmiin…
Tukk tuleb peale…
Seesa, kut teatejoosu raal,
muol pulk uo põos püsti,
et eetsi anda ta.
Üks pidi vastu võtma,
aga ta uo vuagad nüid.
Ma ole kangest ähmi täis
ja justkut tunne süid.
Ju kiskid ikka tuleks,
kui üida mõestaks ma,
aga ma'p tea nende nimesid
ja mind ep tunne naad.
Pea pulgast lahti soama!
Kut meeleeite sihes
ma õila täävest iŋŋest, et
„Aap-pii!! autu-mieees!!!“

Kevad 2025
(Kirjutaja sünnioasta uo 1940)

Martin Kivisoo 80!

Martin Kivisoo sündis 21. juunil 1945 Pärase külas Lepiku talus, alustas kooliteed Hellamaal. On õppinud ka Piiril ja Orissaares omandas ta keskhariduse. Seejärel siirdus Tartusse, kus lõpetas 1969.aastal ülikooli eesti filoloogina. Aastatel 1969 - 1971 oli Martin Orissaare Keskkoolis õpetaja. 1971. aastast sai temast Saaremaa Koduloomuuseumi vanemteadur, 1972-74 Juhan Smuuli muuseumi vanemteadur, 1974-1986 selle juhataja.

Martin Kivisoo 19. mail 1973 muusemi avamisel kõnelemas.
Enda Naaberi foto

Muuseumi ajalugu Koguvas algab seega Martin Kivisooga, kes kirjaniku kodutalu muuseumiks pidi muutma. Kahtlemata oli tegemist väga keerulise ja mastaapse ülesandega, sest lisaks muuseumile võeti kaitse alla kogu Koguva küla. 1968. aastal oli Koguva küll tänu Juhan Smuulile etnograafilis-maastikuliseks kaitsealaks kuulutatud, kuid küla ja hoonete olukord oli nõukogude võimu viljastavates tingimustes aastakümnete jooksul kannatada saanud.

Martini eestvedamisel võeti kõik küla hooned arhitektuurimälestistena kaitse alla. Toimusid hoonete mõõtmised ja ülesjoonistamised, mille tulemuseks oli Koguva restaureerimistööde projekti valmimine 1975. aastal. Järk-järgult restaureeriti Tooma hooneid ja avati järjest uusi ekspositsioone. 1977. aastal valmis Juhan Smuulile pühendatud ekspositsioon Toomal ja külastajad pääsesid lõpuks ka elumajja.

Järgmine suur asi oli kontorihoone avamine Välja talus 1982. aastal, kuhu seati sisse Muhu rahvariiete ja käsitöö esinduslik püsiekspositsioon.

1976. aastal ilmus Martin Kivisoo koostatud muuseumi, Koguva küla ja Juhan Smuuli tutvustav raamat, mis on kasutusel ja aktuaalne tänapäevalgi.

Koguva küla oli ja on tänu Juhan Smuulile teiste Eesti küladega võrreldes tuntud ja ka võõraid käib siin rohkem. See tähendab aga Koguva elanike jaoks, et lisaks oma igapäevamuredele ja elule Muinsuskaitse Ameti valvsa pilgu all, tuleb suvel sageli oma koduõuel puid ja maid jagada nendega, kes on kogemata või meelega tulnud vaatama, kuidas siinkandis elatakse. Kui Toomal muuseum avati, siis tundus hetkeks, et olukord on kontrolli all, aga külastajate hordid on vaid kasvanud. Meeleheites külaelanikud on ka ekstreemseid abinõusid kasutanud. Muuseumi 40. aastapäeva puhul ilmunud trükises "Muuseum Sõgedate külas" kirjeldab Martin, kuidas üks Koguva põliselanik avaldas oma suhtumist kutsumata uudistajatesse palja tagumise poole näitamisega. Aastate jooksul on selline suhtumine asendunud arusaamisega iidse tõrjemaagia tõhususest.

Juhan Smuuli kodutalus muuseumi avamine ja 14 aastat selle juhtimist oleks piisav ühe mehe elutööks. Koguvast lahkudes oli Martin aga parimas meheeas ja sai pühenduda oma kirele, mida peab pigem missiooniks nimetama. Selleks oli eesti tõugu hobuste kasvatamine säilitamise eesmärgil. Hiljem lisandunud lihaveiste kasvatusega koosneb Tihuse kari sadadest hobustest ja veistest ja talu on üks Muhu suurem tööandja. Talus on olnud oluline hobuturism, millel on algusest peale olnud rahvusvaheline haare. Tihusel käinud on sinna ikka tee tagasi leidnud, põhjuseks peremehe mahlakas jutustamisstiil. Soomlane Ilpo Propst on saanud nendest retkedest inspiratsiooni, et kirjutada eesti ajalugu Tihuse ja Muhu vaatepunktist lähtudes.

Lisaks sellele on Martini eestvedamisel põhjalikult uuritud ja kaardistatud Muhu pühapaiku ja nendega seotud pärimust.

Viimasel aastakümnel on Martin oma majapidamise andnud üle järgmisele põlvkonnale ja keskendunud ise Muhu ajaloo- ja traditsioonide uurimisele, teadvustamisele ja jäädvustamisele.

Juubilar Lalli liukivi juures.
Eda Maripuu foto

Muhu Muuseum õnnitleb oma esimest eestvedajat Martinit, kelle töö vilju muuseum saab siiani kasutada ja muuseumit edasi arendada!

Eda Maripuu,
Muhu Muuseum

Muhu Lasteaed Munuke ootab oma kollektiiviga liituma

1 täiskoormusega tugiisikut, kelle tööülesandeks on abivajava lapse toetamine nii õppe- kui ka vabaaja tegevustes. Kasuks tuleb pedagoogiline või lapsehoiualane ettevalmistus või varasem tugiisikuna töötamise kogemus.
0,25 koormusega liikumisõpetajat, kelle ülesandeks on liikumistegevuste läbiviimine ja laste kehaline arendamine. Kandideerijal on vajalik nõuetele vastav pedagoogiline ettevalmistus.
Kandideerijalt ootame pingetaluvust erinevates olukordades, lapsesõbralikkust, rõõmsameelsust ja koostöövalmidust.
Soovime soovijatelt järgmisi dokumente: haridust tõendavad dokumendid, avaldus, motivatsioonikiri ja cv hiljemalt 31. juuliks 2025.
Lisada võib ka muid dokumente, mida oluliseks peate.
Dokumendid esitada aadressil reet.hobustkoppel@muhu.ee või tuua otse lasteaeda.
Tööleasumine 1. septembrist 2025.

Kirguteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Koguduse hooldajaõpetaja Hannes Nelis, tel 529 1881.
Teisipäeval, 08. juulil kl **21** ansambli Floridante väike öökontsert (kirikus).
Pühapäeval, 13. juulil kl **14** festival "Juu Jääb" lõpukontsert (kirikus).
Reedel, 18. juulil kl **15** kontsert (kirikus). Musitseerib Abja Accordion Band.
Pühapäeval, 20. juulil kl **16** kontsert-mõtisklus (kirikus) "… *ja suurim neist on armastus"*. Orelil Maris Tammsalu, mõtiskleb Jaan Tammsalu.
Pühapäeval, 27. juulil kl **14** jumalateenistus armulauaga (kirikus).

EAÕK

Jooksvaid teateid liturgiate toimumise kohta leiate Facebook-is: EAÕK Tornimäe Neitsi Maria Kaitsmise kirik.

Eesti Kristlik Nelipühi Kirik (EKNK) Muhu kogudus
Hellamaa külakeskuses

02.0juulil kl 18.30-20.30 evangeelne jumalateenistus misjonäridega.
06. juulil kl 16.00-17.15 jumalateenistus, peale jumalateenistust kaetud kohvilaud. Samal ajal toimub lastetund.
09. juulil kl 18.30-20.30 Kena Sõnumi õhta.
20. juulil kl 16.00-17.15 jumalateenistus. Peale jumalateenistust kaetud kohvilaud, samal ajal toimub lastetund.
23.juulil kl 18.30-20.30 Kena Sõnumi õhta.

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

9. juunil 79-aastane **Maire Pere**
18. juunil 89-aastane **Peeter Vingisaar**
20. juunil 76-aastane **Viljo Veskimeister**
27. juunil 88-aastane **Helju Soom**

Tunneme kaasa omastele!

Lõikuskuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Arnold Räim 96 (19.08)
Olga Äkke 95 (13.08)
Ariada Rosing 93 (27.08)
Alvi Toom 92 (13.08)
Jaakko Eero Juhani Salonen 91 (10.08)
Ilmar Kamp 86 (9.08)
Helje Tikerpalu 85 (7.08)
Hugo Pärtel 85 (15.08)
Leida Tänak 84 (12.08)
Evi Mölder 84 (14.08)
Helje Lepmets 83 (13.08)
Asta Looris 83 (23.08)
Leili Saarkoppel 82 (12.08)
Rein Väli 82 (13.08)
Väino Prii 81 (14.08)
Viivi Saaremäel 81 (17.08)
Maie Kreis 80 (2.08)
Peeter Rull 80 (22.08)
Heidi Tamm 75 (4.08)
Heiki Kumpas 75 (14.08)
Jaak Keerberg 75 (18.08)
Luule Tänav 75 (30.08)
Marika Vilsaar 65 (2.08)
Felix Mägus 65 (10.08)
Andre Sülla 60 (6.08)
Andres Rähn 60 (12.08)
Marika Rosing 60 (13.08)
Kaie Abe 60 (19.08)
Rain Looris 60 (30.08)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

KONSULTATSIOON, OST, MÜÜK, VAHENDUS!

AD'REM

OTSIN TALUKOHTA VÕI EHITUSVÕIMALUSEGA KINNISTUT MUHU SAARELE VÕI IDA-SAAREMAALE.
VÕTA ÜHENDUST JA RÄÄGIME TÄPSEMALT.

ALLAN PAJUS, 56900411, allan@adrem.ee

Muhu Vallavalitsus pakub tööd

Bussijuhile

Muhu Noortekeskuse juhatajale

Täpsem info kandideerimise tingimustest valla kodulehel **www.muhu.ee**

10.-13. juunini toimub Muhu Muusikatalus muusikafestival JUU JÄÄB. Festivali fookus on eestimaistel esinejatel. Üles astub muusikaline projekt Suze, Sofia Rubina ja kitarrivirtuoosid koosseisuga Keelepeksjad jpt.
Vaata ka www.juujaab.ee.

Sooduspiletid on saadaval Muhu vallamajas!

7-27.07. MUHUS JA IDA-SAAREMAAL -
PEDIKÜÜR SINU KODUS 35€/H

- KÜÜNENAHKADE KORRASTAMINE
- KÜÜNTE LÕIKAMINE & VIILIMINE
- PAKSENDITE EEMALDAMINE
- JALGADE KOORIMINE
- KREEMI JALGADESSE MASSEERIMINE
- KÜÜNEÕLI KÜÜNENAHKADESSE MASSEERIMINE

R.J. Beauty oü

TEGELEN KA PROBLEEMSETE JALGADEGA!

HELISTA: 56492413

Noorpaar ostab elamumaa, haritava maa, vana talukoha. Pakkuda võib kõike.
Tel: 5855 5575

Järgmise Muhulase materjalid on teretulnud **1. augusti** õhtuni.

Toimetab Jana Rand,
tel: 5523 896, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub üks kord kuus.
Internetis www.muhu.ee/muhulase-arhiiv
Trükkinud Saaremaa Trükikoda 550 eks.
Hind **50** eurosenti